



АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

від 28 березня 2024р.

Львів

№ 63/15-р/к

Справа № 63/5-02-55-2023

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Акціонерне товариство «Оператор газорозподільної системи «Львівгаз» (ідентифікаційний код юридичної особи – *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, юридична адреса: *«Інформація, доступ до якої обмежено»*) у період з 01.01.2022 по 31.08.2023 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи в територіальних (географічних) межах міста Львів та Львівської області, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства із часткою 100 відсотків, як таке, що не мало на цьому ринку жодного конкурента.

Акціонерне товариство «Оператор газорозподільної системи «Львівгаз» порушило строки надсилання уточненого запиту, встановленого положенням Кодексу ГРМ, встановило необґрунтовані вимоги щодо надання інформації стосовно паспортів проєктованого та існуючого газоспоживаючого обладнання, обмежило права вибору виконавця робіт із встановлення лічильника обліку газу.

За умов існування значної конкуренції на ринку така поведінка акціонерного товариства «Оператор газорозподільної системи «Львівгаз» була б неможливою, адже у такому випадку споживачі послуги з приєднання до газорозподільної системи в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства мали б можливість обирати між кількома виконавцями таких послуг, а у разі ущемлення їх інтересів, обрали б іншого виконавця цих послуг.

За результатами розгляду справи № 63/5-02-55-2023 адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України визнала дії акціонерного товариства «Оператор газорозподільної системи «Львівгаз», які полягали у період з 01.01.2022 по 31.08.2023 у порушенні строку надсилання уточненого запиту, встановленого положенням Кодексу ГРМ, встановлення необґрунтованих вимог щодо надання інформації стосовно паспортів проєктованого та існуючого газоспоживаючого обладнання, обмеження права вибору виконавця робіт із встановлення лічильника обліку газу, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи в межах території, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні

чи експлуатації АТ «Львівгаз», що призвело до ущемлення інтересів споживача, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

На акціонерне товариство «Оператор газорозподільної системи «Львівгаз» накладено штраф у розмірі 34 000, 00 (тридцять чотири тисячі) гривень.

Адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення, розглянувши матеріали справи № 63/5-02-55-2023 про порушення акціонерним товариством «Оператор газорозподільної системи «Львівгаз» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та подання П'ятого відділу досліджень і розслідувань Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 15.03.2024р. № 63-03/54п,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) від 14.09.2023 № 63/55-рп/к розпочато розгляд справи № 63/5-02-55-2023 у зв'язку із наявністю в діях АТ «Львівгаз», які полягають у порушенні строку надсилання уточненого запиту, встановленого положенням Кодексу ГРМ, встановлення необґрунтованих вимог щодо надання інформації стосовно паспортів проєктованого та існуючого газоспоживаючого обладнання, обмеження права вибору виконавця робіт із встановлення лічильника обліку газу, ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Львівгаз», що призвело до ущемлення інтересів споживача, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (2) Відділення листом від 15.09.2023 № 63-02/2062 надіслало АТ «Львівгаз» розпорядження адміністративної колегії Відділення від 14.09.2023 № 63/55-рп/к про початок розгляду справи № 63/5-02-55-2023 за виявленими ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (3) Відділення направило до АТ «Львівгаз» вимоги про надання інформації:
 - від 14.06.2023 № 63-02/1359 (відповідь надана листом від 26.06.2023 № 79001-Сл-13037-0623 (вх. № 63-01/1264 від 26.06.2023));
 - від 27.10.2023 № 63-02/2457 (відповідь надана листом від 08.11.2023 № ЛГ-18347/109/1-23 та листом від 10.11.2023 № ЛФ/100/Вих – 1642/109/2-23 (вх. № 63-01/2035 від 14.11.2023));
 - від 07.02.2024 № 63-02/426 (відповідь надана листом від 21.02.2024 № ЛГ-527/109/1-24 (вх. № 63-01/464 від 22.02.2024)).
- (4) За результатами отриманої інформації складено це подання про попередні висновки у справі № 63/5-02-55-2023.

2. ЗАЯВНИК

- (5) Заявником є юридична особа *«Інформація, доступ до якої обмежено»*
- (6) Згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань основним видом діяльності *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (7) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» *«Інформація, доступ до якої обмежено»* є суб'єктом господарювання.

3. ВІДПОВІДАЧ

- (8) Відповідачем є акціонерне товариство «Оператор газорозподільної системи «Львівгаз» (далі – АТ «Львівгаз», Товариство), яке є юридичною особою, має цивільні права та обов'язки, здійснює діяльність з метою одержання прибутку.
- (9) Місцезнаходження Товариства: *«Інформація, доступ до якої обмежено»* (ідентифікаційний код юридичної особи – *«Інформація, доступ до якої обмежено»*).
- (10) Як вбачається із відомостей, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності АТ «Львівгаз» за класифікацією видів економічної діяльності є: розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи (код за КВЕД 35.22).
- (11) АТ «Львівгаз» у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

4. ВИЗНАЧЕННЯ СТАНОВИЩА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РИНКУ

- (12) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (із змінами) (надалі – Методика), з урахуванням особливостей, визначених пунктом 2.2 цієї Методики, Відділення провело дослідження становища АТ «Львівгаз» на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи в межах території міста Львів та Львівської області, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства у період з 01.01.2022 по 31.08.2023.
- (13) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

4.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (14) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

4.1.1. Суб'єкт господарювання

- (15) У відповідності до пункту 3.3 Методики, визначення складу суб'єкта господарювання, що випускає, постачає, продає, придбаває (споживає, використовує) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги), здійснюється шляхом установлення переліку суб'єктів господарювання (юридичних та фізичних осіб), які здійснюють діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншу господарську діяльність, у тому числі контроль над іншою юридичною чи фізичною особою, і які пов'язані відносинами, що забезпечують контроль господарської діяльності одного суб'єкта господарювання іншим (іншими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (16) Об'єктом аналізу є АТ «Львівгаз» — суб'єкт господарювання, який здійснював у період з 01.01.2022 по 31.08.2023 діяльність на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи в межах території міста Львів та Львівської області, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства.

4.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (17) Конкретною послугою, яка надавалася АТ «Львівгаз», є послуги з приєднання до газорозподільної системи в межах території, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства.
- (18) Відповідно до пункту 6 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок природного газу» (далі – Закон про ринок природного газу), газорозподільна система - технологічний комплекс, що складається з організаційно і технологічно пов'язаних між собою об'єктів, призначених для розподілу природного газу від газорозподільних станцій безпосередньо споживачам.
- (19) Згідно з пунктом 17 частини першої статті 1 Закону про ринок природного газу, оператор газорозподільної системи (далі – Оператор ГРМ) - суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює діяльність із розподілу природного газу газорозподільною системою на користь третіх осіб (замовників).

4.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

- (20) Відповідно до пункту 4.1 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (21) У відповідності до пункту 4.2. Методики визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (22) Послуги з приєднання до газорозподільної системи не є взаємозамінними з будь-якими іншими послугами.

а) споживчі характеристики

- (23) Відповідно до пункту 4.2.1 Методики, споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.
- (24) Згідно з пунктом 30 частини першої статті 1 Закону про ринок природного газу, приєднання - сукупність організаційних і технічних заходів, у тому числі робіт, спрямованих на створення технічної можливості для надання послуг транспортування чи розподілу природного газу, які здійснюються у зв'язку з підключенням об'єкта будівництва чи існуючого об'єкта замовника до газотранспортної або газорозподільної системи.
- (25) Відповідно до пункту 35 частини першої статті 1 Закону про ринок природного газу, розподіл природного газу - господарська діяльність, що підлягає ліцензуванню і пов'язана з переміщенням природного газу газорозподільною системою з метою його фізичної доставки споживачам, але що не включає постачання природного газу.
- (26) Статтею 1 Закону України «Про природні монополії» (далі – Закон про природні монополії) визначено, що:
- природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги);
 - суб'єкт природної монополії – суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії.
- (27) У абзаці четвертому частини першої статті 5 Закону про природні монополії зазначено, що відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах розподілу природного і нафтового газу трубопроводами.
- (28) Оператор ГРМ надає споживачу послугу з розподілу природного газу, яка включає в себе забезпечення цілодобового доступу споживача до газорозподільної системи в межах приєднаної потужності його об'єкта і розподіл (переміщення) належному споживачу (його постачальнику) природного газу газорозподільною системою з метою його фізичної доставки до межі балансової належності об'єкта споживача.

б) умови споживання

- (29) Загальні умови приєднання (технічного доступу) до газорозподільної системи визначені у главі 1 розділу V Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 № 2494 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824 (із змінами, далі – Кодекс ГРМ).
- (30) Згідно з пунктом 1 глави 1 розділу V Кодексу ГРМ власники об'єктів будівництва або існуючих об'єктів (земельних ділянок), які фізично не підключені до ГРМ, мають право на приєднання (технічний доступ) цих об'єктів до ГРМ, що на законних підставах

перебуває у власності або користуванні (у тому числі в експлуатації) Оператора ГРМ, у порядку, визначеному цим розділом.

- (31) За зверненням власника об'єкта чи земельної ділянки (замовника) про приєднання його об'єкта до ГРМ Оператор ГРМ зобов'язаний забезпечити приєднання об'єкта (земельної ділянки) до ГРМ, що на законних підставах перебуває в його власності або користуванні (у тому числі в експлуатації), за умови дотримання власником (замовником) вимог Кодексу ГРМ та чинного законодавства.

в) умови реалізації

- (32) Послуги з приєднання до газорозподільної системи надаються на платній основі Оператором ГРМ, який отримав ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу природного газу.
- (33) Відповідно до абзацу першого пункту 4 глави 1 розділу V Кодексу ГРМ, приєднання об'єктів (земельних ділянок) замовника до ГРМ здійснюється на підставі договору на приєднання, що укладається за формами, наведеними у додатках 15, 16 до цього Кодексу. При цьому невід'ємною частиною договору на приєднання є технічні умови приєднання (додаток 17), які визначають вихідні дані для проектування газових мереж зовнішнього газопостачання від місця забезпечення потужності до точки приєднання, які будуються Оператором ГРМ, та вихідні дані для проектування та будівництва газових мереж внутрішнього газопостачання об'єкта замовника від точки приєднання до газових приладів і пристроїв замовника. Будівництво та введення в експлуатацію газових мереж внутрішнього газопостачання забезпечується замовником.
- (34) Нормами пункту 1 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ, визначено виключний перелік документів, які замовник надає Оператору ГРМ одночасно із заявою про приєднання.

г) ціна

- (35) Основні вимоги та умови розрахунку плати за приєднання об'єктів замовників до газотранспортної або газорозподільної системи визначені Методологією встановлення плати за приєднання до газотранспортних і газорозподільних систем, затвердженою постановою НКРЕКП від 24.12.2015 № 3054, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 16 березня 2016 року за № 396/28526 (із змінами, далі - Методологія № 3054).
- (36) Відповідно до пункту 5 розділу I Методології № 3054, типи приєднань об'єктів замовників до газотранспортної/газорозподільної системи поділяються на стандартне приєднання та приєднання, що є нестандартним (нестандартне приєднання). При цьому у всіх випадках, коли замовник визначає виконавцем розробки проєкту зовнішнього газопостачання та/або будівельних робіт газових мереж до його земельної ділянки іншого суб'єкта (крім оператора газотранспортної/газорозподільної системи), приєднання є нестандартним та забезпечується з урахуванням вимог Кодексу газотранспортної системи або Кодексу ГРМ.
- (37) Плата за приєднання передбачає відшкодування всіх витрат оператора газотранспортної або газорозподільної системи на розвиток газових мереж зовнішнього газопостачання (будівництво газових мереж від місця забезпечення потужності до точки приєднання), встановлення в точці вимірювання вузла обліку із забезпеченням його захисту від несприятливих погодних умов та несанкціонованого доступу, а також підключення газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання і пуск газу.

- (38) Якщо замовник забезпечує виконання підготовчих, проєктних, будівельно-монтажних, пусконаладжувальних робіт, необхідних для приєднання до газорозподільної або газотранспортної системи, самостійно і за власні кошти, то вартість цих робіт не включається в розрахунок вартості послуги приєднання.
- (39) Відповідно до пункту 6 розділу II Методології № 3054, ставки плати за стандартне приєднання, для адміністративно-територіальних одиниць, на яких здійснюють діяльність кілька операторів газорозподільних систем, встановлюються НКРЕКП однаковими для всіх операторів газорозподільних систем цієї адміністративно-територіальної одиниці з урахуванням середньозважених розрахункових значень плати за стандартне приєднання, обчислених окремо кожним оператором газорозподільної системи для території, де такий оператор газорозподільної системи здійснює свою діяльність.
- (40) Отже, послуги з приєднання до газорозподільної системи є Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище АТ «Львівгаз».

д) Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (41) Пунктом 1.3. Методики визначено, що споживач – юридична чи фізична особа, яка здійснює діяльність з придбання та використання товарів, послуг, робіт на відповідному товарному (товарних) ринку (ринках).
- (42) Основними споживачами послуг з приєднання до газорозподільної системи виступають фізичні особи, юридичні особи або фізичні особи - підприємці, які на підставі відповідного договору замовляють у оператора газорозподільної системи відповідні послуги для підключення об'єктів до газорозподільних систем в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Львівгаз».

4.3. Визначення товарних меж ринку

- (43) Відповідно до пунктів 5.1 - 5.3 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (44) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється з переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
- (а) подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
 - (б) подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
 - (в) наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - (г) відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - (д) взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (45) Послуга з розподілу природного газу — послуга Оператора ГРМ, яка надається споживачу та включає в себе забезпечення цілодобового доступу споживача до газорозподільної системи в межах приєднаної потужності його об'єкта і розподіл

(переміщення) належному споживачу (його постачальнику) природного газу газорозподільною системою з метою його фізичної доставки до межі балансової належності об'єкта споживача.

- (46) Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 29.06.2017 № 850 (із внесеними змінами відповідно до постанови НКРЕКП від 11.06.2019 №1027) видано АТ «Львівгаз» ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу природного газу в межах території міста Львів та Львівської області, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Львівгаз».
- (47) Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 31.08.2023 № 1595 «Про зупинення дії ліцензії з розподілу природного газу, виданої АТ «Львівгаз» (далі - постанова НКРЕКП від 31.08.2023 № 1595) з 1 вересня 2023 року зупинено акціонерному товариству «Оператор газорозподільної системи «Львівгаз» (код ЄДРПОУ *«Інформація, доступ до якої обмежено»*) дію ліцензії на право провадження господарської діяльності з розподілу природного газу, виданої відповідно до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 29 червня 2017 № 850, у зв'язку з передачею цілісного майнового комплексу з розподілу природного газу іншому суб'єкту господарювання, який отримав відповідну ліцензію.
- (48) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.
- (49) Товариство під час здійснення господарської діяльності з розподілу природного газу в межах території, де знаходиться його газорозподільна система, надає послуги з приєднання до газорозподільної системи з метою забезпечення основної діяльності та задоволення потреб споживачів. При цьому, споживачі, які мають намір укласти договір на приєднання до газорозподільної системи, за звичайних умов не можуть перейти від споживання одного товару (послуги з приєднання) до споживання іншого.
- (50) Таким чином, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару є послуги з приєднання до газорозподільної системи в межах території міста Львів та Львівської області, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Львівгаз» та не мали товарів – замінників.

4.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (51) Відповідно до пункту 6.1 Методики, територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (52) Відповідно до пункту 1.3. Методики, територіальними (географічними) межами ринку є територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої споживач за звичайних умов може легко задовольнити свій попит на певний товар,

і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.

- (53) Внаслідок технологічних особливостей процесу надання вказаних вище послуг, споживачі не можуть за звичайних умов легко приєднатися до газорозподільної системи іншого суб'єкта господарювання, що, можливо, здійснює діяльність на території відповідного населеного пункту, оскільки кожен із таких суб'єктів здійснює діяльність *у межах саме тих мереж, які перебувають у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації*. Прокладення ж іншої газорозподільної системи поряд з існуючою є економічно недоцільною, оскільки потребує витрачання значних матеріально-фінансових ресурсів.
- (54) Згідно з частиною першою статті 9 Закону про ринок природного газу, господарська діяльність на ринку природного газу, пов'язана з його транспортуванням, розподілом, зберіганням, наданням послуг установки LNG, постачанням природного газу, провадиться за умови отримання відповідної ліцензії.
- (55) Відповідно до положень пункту 1.3 глави I Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу природного газу, затверджених постановою НКРЕКП від 16.02.2017 № 201 (надалі – Ліцензійні умови), місце провадження господарської діяльності — територія адміністративно-територіальної одиниці (область, район, місто, село тощо), де знаходиться газорозподільна система ліценziata, до якої підключено не менше 50 000 точок приєднання суб'єктів ринку природного газу щодо якої НКРЕКП прийнято рішення про надання права ліцензіату в її межах здійснювати господарську діяльність з розподілу природного газу.
- (56) Як вище вже було зазначено, згідно з постановою НКРЕКП від 29.06.2017 № 850 (із змінами), АТ «Львівгаз» (ідентифікаційний код юридичної особи — *«Інформація, доступ до якої обмежено»*) видано ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу природного газу в межах території міста Львів та Львівської області, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Львівгаз».
- (57) Отримання послуги з приєднання до газорозподільної системи можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить господарську діяльність з розподілу природного газу на певній території.
- (58) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи, враховуючи технологічні особливості здійснення Товариством господарської діяльності з розподілу природного газу на підставі ліцензійних умов, є територія м. Львів та Львівської області, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Львівгаз», тобто, територія його ліцензованої діяльності відповідно до постави НКРЕКП від 29.06.2017 № 850.

4.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (59) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило – рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

- (60) Часовими межами ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи, в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Львівгаз», визначено період з 01.01.2022 по 31.08.2023, тобто, проміжок часу, протягом якого залишалась незмінна структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

4.6. Визначення потенційних конкурентів

- (61) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (62) Пунктом 1.3 Методики визначено, що бар'єри вступу на ринок – обставини, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.
- (63) Власники об'єктів будівництва або існуючих об'єктів (земельних ділянок), які фізично не підключені до газорозподільної системи (надалі – ГРМ), мають право на приєднання (технічний доступ) цих об'єктів до ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності або користуванні (у тому числі в експлуатації) Оператора ГРМ.
- (64) Договір розподілу природного газу має бути укладений Оператором ГРМ з усіма споживачами, у тому числі побутовими споживачами, об'єкти яких в установленому порядку підключені до/через ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності чи користуванні Оператора ГРМ.
- (65) Споживачі, у тому числі побутові споживачі, для здійснення ними санкціонованого відбору природного газу з ГРМ та можливості забезпечення постачання їм природного газу їх постачальниками зобов'язані укласти договір розподілу природного газу з Оператором ГРМ, до газорозподільної системи якого в установленому законодавством порядку приєднаний їх об'єкт.
- (66) Отже, внаслідок технологічних особливостей приєднання до газорозподільної системи, а також з огляду на обмеження, що пов'язані з територією розміщення (розташування) газорозподільної системи, конкуренція на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи — відсутня, тому потенційні конкуренти у АТ «Львівгаз» були відсутні.

4.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (67) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (68) Бар'єрами вступу на досліджуваний ринок є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів,

побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу, а також із необхідністю залучення значних фінансових ресурсів для будівництва нової газорозподільної системи.

- (69) Для вступу нових суб'єктів господарювання на ринок послуг з приєднання до газорозподільної системи існують бар'єри економічного та організаційного характеру, пов'язані з технологічними особливостями діяльності на ринку, необхідними для присутності суб'єкта господарювання на цьому ринку, а саме: наявність у суб'єкта господарювання газорозподільної системи або організація використання вже збудованої, що унеможлиблює вступ потенційних конкурентів на зазначений ринок.
- (70) Основними бар'єрами вступу на ринок послуги з приєднання до газорозподільної системи є обмеження, пов'язані з необхідністю наявності у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації газорозподільних мереж та необхідності отримання ліцензії на провадження діяльності з розподілу природного газу в межах території міста Львів та Львівської області.
- (71) Отже, АТ «Львівгаз» у період з 01.01.2022 по 31.08.2023 є єдиним суб'єктом господарювання, який надає послуги з приєднання до газорозподільної системи в межах території міста Львів та Львівської області, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства, а відтак споживачі цих послуг не мали можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.

4.8. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (72) На підставі ліцензії на право провадження господарської діяльності з розподілу природного газу згідно з постановою НКРЕКП від 29.06.2017 № 850 АТ «Львівгаз» по 31.08.2023 здійснювало провадження господарської діяльності на ринку з розподілу природного газу в межах території міста Львів та Львівської області, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Львівгаз».
- (73) Отже, у замовників послуг з приєднання до газорозподільної системи в межах території міста Львів та Львівської області, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Львівгаз», альтернатива в отриманні цих послуг від іншого суб'єкта господарювання відсутня.
- (74) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
 - (а) на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
 - (б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пілг чи інших обставин.
- (75) Таким чином, підсумовуючи усе вищевикладене, відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та до пункту 2.1.11. Методики, за результатами проведеного дослідження встановлено, що за період діяльності з 01.01.2022 по 31.08.2023 АТ «Львівгаз» на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи в територіальних (географічних) межах міста Львів та

Львівської області, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства, займало монопольне (домінуюче) становище, як таке, що не мало на цьому ринку жодного конкурента із часткою 100 відсотків.

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

(76) Відповідно до статті 1 Закону про ринок природного газу:

- газорозподільна система технологічний комплекс, що складається з організаційно і технологічно пов'язаних між собою об'єктів, призначених для розподілу природного газу від газорозподільних станцій безпосередньо споживачам;
- замовник – фізична або юридична особа, яка на підставі договору замовляє надання однієї чи кількох із таких послуг: приєднання до газотранспортної або газорозподільної системи; транспортування природного газу; розподіл природного газу; зберігання (закачування, відбір) природного газу; послуги установки LNG;
- оператор газорозподільної системи – суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює діяльність із розподілу природного газу газорозподільною системою на користь третіх осіб (замовників);
- приєднання – сукупність організаційних і технічних заходів, у тому числі робіт, спрямованих на створення технічної можливості для надання послуг транспортування чи розподілу природного газу, які здійснюються у зв'язку з підключенням об'єкта будівництва чи існуючого об'єкта замовника до газотранспортної або газорозподільної системи.

(77) Згідно з положеннями пункту 4 глави 1 розділу I Кодексу ГРМ:

- договір на приєднання до газорозподільної системи/договір на приєднання – письмова угода між оператором газорозподільної системи та замовником послуги з приєднання, яка укладається відповідно до вимог розділу V та за формою, наведеною в цьому кодексі, визначає їх правовідносини під час виконання приєднання об'єкта замовника до газорозподільної системи, яка на законних підставах перебуває у власності чи користуванні (у тому числі в експлуатації) оператора газорозподільної системи;
- межа балансової належності – точка розмежування газових мереж між суміжними власниками газових мереж за ознаками права власності чи користування, на якій відбувається приймання-передача природного газу;
- місце забезпечення потужності (точка забезпечення потужності) - максимально наближене(а) до об'єкта замовника місце/точка на існуючому об'єкті газорозподільної системи, від якого (якої) здійснюється будівництво газових мереж до об'єкта замовника (точки приєднання) та/або забезпечується необхідний рівень потужності, замовленої для об'єкта приєднання;
- місце приєднання (точка приєднання) – запроєктована або існуюча межа балансової належності між газовими мережами зовнішнього та внутрішнього газопостачання;
- приєднання до ГРМ – сукупність організаційних і технічних заходів, у тому числі робіт, спрямованих на створення технічної можливості для надання послуги розподілу природного газу, які здійснюються у зв'язку з підключенням об'єкта будівництва чи існуючого об'єкта замовника до газорозподільної системи;
- технічні умови приєднання – документ, що визначає комплекс умов і вимог до інженерного забезпечення приєднання об'єкта (земельної ділянки) замовника до газорозподільної системи і містить вихідні дані для проєктування газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання, що створюються для потреб об'єкта замовника;
- точка вимірювання – місце встановлення комерційного вузла обліку;

- точка комерційного обліку – межа балансової належності, відносно якої за допомогою комерційного вузла обліку та/або інших регламентованих процедур у передбачених розділах IX-XI цього Кодексу випадках визначається об'єм (обсяг) передачі чи розподілу (споживання/постачання) природного газу за певний період.

- (78) Ліцензійними умовами визначено, що відповідно до вимог Кодексу ГРМ газорозподільних систем ліцензіат зобов'язаний забезпечити доступ замовників до газорозподільної системи для приєднання до неї їх об'єктів будівництва або існуючих об'єктів.
- (79) Відповідно до положень частини п'ятої статті 19¹ Закону про ринок природного газу оператор газорозподільної системи або оператор газотранспортної системи на підставі поданої замовником заяви надає послугу з приєднання до газотранспортної або газорозподільної системи відповідно до умов договору про приєднання, цього Закону, кодексу газорозподільних систем або кодексу газотранспортної системи. Замовник має право на свій розсуд обирати виконавця проектних та будівельних робіт з приєднання серед суб'єктів господарювання, які мають право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства. При цьому витрати замовника, пов'язані з виконанням проектних та будівельних робіт, не включаються до складу плати за приєднання до газотранспортної або газорозподільної системи.
- (80) Згідно з частиною п'ятнадцятою статті 19¹ Закону про ринок природного газу, при наданні послуги приєднання організація та облаштування комерційного вузла обліку забезпечується оператором газотранспортної системи або оператором газорозподільної системи за рахунок плати за приєднання відповідно до договору про приєднання.
- (81) За ініціативою замовника послуги з приєднання до газорозподільної або газотранспортної системи (крім побутових споживачів) організацію і облаштування комерційного вузла обліку газу може бути здійснено суб'єктом господарювання, що має право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства, за рахунок такого замовника. У такому разі вартість цих робіт не включається в розрахунок вартості послуги приєднання.
- (82) Організація комерційного вузла обліку в точці вимірювання та введення його в експлуатацію здійснюється відповідно до вимог розділів IX та X Кодексу ГРМ. Після завершення послуги з приєднання та введення в експлуатацію комерційного вузла обліку його власник у подальшому забезпечує за власний рахунок належний технічний стан комерційного ВОГ та його складових (ЗВТ). Приймання в експлуатацію комерційного вузла обліку газу здійснюється Оператором ГРМ та за рахунок плати за приєднання (пункт 7 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ).
- (83) Відповідно до пункту 16 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ у разі необхідності обґрунтованого внесення змін до технічних умов приєднання, проекту зовнішнього газопостачання та проекту внутрішнього газопостачання (якщо проект передбачає приєднання третіх осіб) та/або умов договору на приєднання ці зміни мають бути письмово погоджені між замовником та Оператором ГРМ.

6. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ

- (84) Для з'ясування обставин, викладених у листі «Інформація, доступ до якої обмежено» від 18.05.2023 № 1121 (вх. Комітету № 8-01/7211 від 22.05.2023, вх. Відділення № 63-

01/21-АМ від 22.05.2023), Відділення надіслало АТ «Львівгаз» вимогу про надання інформації від 14.06.2023 № 63-02/1359.

- (85) Листом від 26.06.2023 № 79001- Сл -13037 – 0623 (вх. № 63-01/1264 від 06.07.2023) АТ «Львівгаз» повідомило, що *«Інформація, доступ до якої обмежено»* (Замовник) подало заяву на приєднання від 09.03.2022 № 568 (вх. № ЗКп-10019-790-0322 від 16.03.2022).
- (86) АТ «Львівгаз» повідомило, що видало *«Інформація, доступ до якої обмежено»* технічні умови приєднання до газорозподільної системи № 790- ТУп-651-0622 від 24.06.2022 (далі – ТУ № 790 –ТУп-651-0622 від 24.06.2022), після надання 16.06.2022 Замовником відкоригованого опитувального листа.
- (87) *«Інформація, доступ до якої обмежено»* у опитувальному листі від 09.03.2022 до заяви на приєднання від 09.03.2022 № 568 вказало, що: виконання будівельно-монтажних робіт зовнішнього газопостачання та виконання будівельно-монтажних робіт внутрішнього газопостачання забезпечує Замовник, тобто, *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (88) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*
- (89) Положенням абзацу першого пункту 2 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ встановлено, якщо дані в опитувальному листі чи поданих документах потребують уточнення або подані не в повному обсязі, та/або в ситуації, коли найближче місце забезпечення потужності знаходиться на ділянці ГРМ, яка використовується Оператором ГРМ за договором з її власником та потребує узгодження з ним нових приєднань, Оператор ГРМ повинен протягом п'яти робочих днів з дня реєстрації заяви про приєднання направити замовнику письмовий запит щодо уточнення цих даних. При цьому встановлений цією главою термін видачі проєкту договору на приєднання та технічних умов приєднання призупиняється на час уточнення даних. Запит щодо уточнення даних повинен включати вичерпний перелік зауважень.
- (90) АТ «Львівгаз» не дотримано вимог абзацу першого пункту 2 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ в частині строків надсилання запиту щодо уточнення даних, а саме на заяву *«Інформація, доступ до якої обмежено»* на приєднання від 09.03.2022 № 568 (вх. № ЗКп-10019-790-0322 від 16.03.2022), АТ «Львівгаз» 01.04.2022 надіслало лист із проханням надати уточнену інформацію стосовно паспортів проєктованого та існуючого газоспоживаючого обладнання для визначення загальної технічної пропускної потужності по об'єкту приєднання, що свідчить про недотримання АТ «Львівгаз» строку (п'яти робочих днів з дня реєстрації заяви) направлення замовнику письмового запиту для уточнення даних.
- (91) Окрім цього, *«Інформація, доступ до якої обмежено»* зазначило, що АТ «Львівгаз» при встановленні вимоги надати уточнену інформацію стосовно паспортів проєктованого та існуючого газоспоживаючого обладнання для визначення загальної технічної пропускної потужності по об'єкту приєднання не прийняло до уваги пояснення *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, що Замовником у додатках до заяви на приєднання від 09.03.2022 додані фото та сканкопії заводських табличок обладнання з усіма необхідними даними, згідно яких можна було б почати роботи з проєктування та про те, що паспорти на все обладнання підвищеної небезпеки оформлюються монтажною організацією.

- (92) «Інформація, доступ до якої обмежено» повідомило, що через встановлену АТ «Львівгаз» вимогу надати дані паспортів проєктованого та існуючого газоспоживаючого обладнання для визначення загальної технічної пропускної потужності по об'єкту приєднання, було змушене звернутися до постачальника обладнання італійської фірми «Інформація, доступ до якої обмежено» для оформлення на заводі – виробнику паспортів газоспоживаючого обладнання та перекладу їх на українську мову, що зайняло тривалий час з квітня 2022 року до початку червня 2022 року.
- (93) Разом з тим, зазначаємо, що вимогами Кодексу ГРМ не передбачено обов'язку Замовника надавати Оператору ГРМ інформації стосовно паспортів проєктованого та існуючого газоспоживаючого обладнання.
- (94) У Опитувальному листі, який був розроблений АТ «Львівгаз» визначено, що замовник вказує назву обладнання заплановане до встановлення, існуюче обладнання, обладнання, яке підлягає демонтажу.
- (95) «Інформація, доступ до якої обмежено» у опитувальному листі від 09.03.2022 до заяви на приєднання зазначило перелік обладнання, яке заплановане до встановлення, існуюче обладнання, обладнання, яке підлягає демонтажу (із зазначенням кількості обладнань та їх технічних характеристик, кВт, $q_{\max}$).
- (96) Відповідно до підпункту 1 пункту 1 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ одночасно із заявою про приєднання замовник надає Оператору ГРМ, зокрема, заповнений опитувальний лист за формою, затвердженою Оператором ГРМ, у якому зазначаються технічні параметри об'єкта замовника, що має приєднатися до газорозподільної системи. Опитувальний лист має передбачати положення, згідно з якими замовник матиме право обирати на свій розсуд виконавця проєктних, будівельних робіт з приєднання та робіт зі встановлення вузла обліку газу серед суб'єктів господарювання, які мають право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства. Оператор ГРМ не має права вимагати додаткової інформації від замовника, крім тієї, яка передбачена опитувальним листом та цим пунктом.
- (97) Отже, АТ «Львівгаз» не мало права вимагати у «Інформація, доступ до якої обмежено» інформацію стосовно паспортів проєктованого та існуючого газоспоживаючого обладнання.
- (98) Окрім цього, у опитувальному листі від 09.03.2022 та у відкоригованому опитувальному листі від 16.06.2022, відсутня інформація, згідно з якою «Інформація, доступ до якої обмежено» могло б обрати на свій розсуд виконавця робіт зі встановлення вузла обліку газу серед суб'єктів господарювання, які мають право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства.
- (99) Відповідно до абзацу четвертого пункту 7 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ передбачено, що за ініціативи замовника (крім побутових споживачів) організацію і облаштування комерційного вузла обліку газу може бути здійснено суб'єктом господарювання, що має право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства, за рахунок такого замовника, який стає власником цього вузла обліку. У такому разі вартість цих робіт не включається в розрахунок вартості послуги з приєднання.

- (100) Отже, у затвердженій АТ «Львівгаз» формі Опитувального листа до заяви на приєднання у період подання *«Інформація, доступ до якої обмежено»* Опитувальних листів (березень – червень 2022 року) до заяви на приєднання відсутня інформація про можливість обирати виконавця робіт із встановлення вузла обліку газу серед суб'єктів господарювання, які мають право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства, що не відповідало вимогам пункту першого глави 2 розділу V Кодексу ГРМ та могло призвести до ущемлення інтересів замовників послуг приєднання об'єкта до газорозподільної системи.
- (101) *«Інформація, доступ до якої обмежено»* надало свої міркування, що АТ «Львівгаз» на подану заяву на приєднання від 09.03.2022 № 568 (вх. № ЗКп-10019-790-0322 від 16.03.2022) не надало технічних умов на присадання до газорозподільної системи, оскільки у опитувальному листі *«Інформація, доступ до якої обмежено»* у передбачених графах щодо визначення (обрання) виконавця будівельно-монтажних робіт зовнішнього та внутрішнього газопостачання здійснило відмітку про виконання цих робіт Замовником на тендерній основі, а виконання проєктних робіт мав забезпечувати Оператор ГРМ.
- (102) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*
- (103) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*
- (104) Лише після того, як *«Інформація, доступ до якої обмежено»* 16.06.2022 подала до АТ «Львівгаз» відкоригований опитувальний лист, у якому у передбачених графах змінено виконавця будівельно-монтажних робіт зовнішнього та внутрішнього газопостачання із Замовника на Оператора ГРМ, АТ «Львівгаз» видав ТУ № 790 –ТУп-651-0622 від 24.06.2022.
- (105) АТ «Львівгаз» у ТУ № 790 –ТУп-651-0622 від 24.06.2022, без надання Замовнику - *«Інформація, доступ до якої обмежено»* права на вибір виконавця робіт зі встановлення вузла обліку газу, передбачило: *«Закупівля, монтаж та прийняття в експлуатацію вузла обліку забезпечуються Оператором ГРМ за рахунок плати за приєднання Замовника».*
- (106) Відповідно до пунктів 5 та 6 розділу I та підпункту 2 пункту 1 розділу III Договору на приєднання до газорозподільної системи (для приєднання, що не є стандартним) від 24.06.2022 № 03S790-24466-22 (далі – Договір приєднання) для приєднання об'єкту: *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, укладеного між АТ «Львівгаз» та *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, Оператор ГРМ забезпечує:
- розробку проєкту зовнішнього газопостачання;
 - організацію і облаштування комерційного вузла обліку;
 - будівництво та введення в експлуатацію газових мереж зовнішнього газопостачання від місця забезпечення потужності до точки приєднання;
 - за рахунок плати за приєднання закупити та встановити комерційний вузол обліку природного газу, якщо організацію вузла обліку за цим договором забезпечує Оператор ГРМ, а також прийняти в експлуатацію комерційний вузол обліку природного газу з урахуванням вимог цього Договору та Кодексу газорозподільних систем.
- (107) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*
- (108) Разом з тим, відповідно до укладеної між АТ «Львівгаз» та *«Інформація, доступ до якої обмежено»* додаткової угоди від 27.09.2022 № 03S790-24466-22 (далі – Додаткова

угода від 27.09.2022) до Договору приєднання сторони визначили строк та умови забезпечення Оператором ГРМ послуги з приєднання об'єкта Замовника за договором. Цією додатковою угодою передбачено, що строк забезпечення Оператором ГРМ послуги з приєднання об'єкта Замовника (будівництво газових мереж від місця забезпечення потужності до точки приєднання) за договором – 360 днів з моменту отримання оплати за приєднання на поточний рахунок Оператора ГРМ. Вартість плати за приєднання за договором становить *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.

- (109) Слід зазначити, що у Додатковій угоді від 27.09.2022 сторони погодили, що строк забезпечення приєднання та вартість плати за приєднання може змінюватися з урахуванням необхідності зміни обсягів виконання будівельно-монтажних та інших видів робіт, в тому числі отримання необхідних погоджень, передбачених проєктною документацією, а також зміни вартості матеріально-технічних ресурсів тощо.
- (110) АТ «Львівгаз» надало *«Інформація, доступ до якої обмежено»* копію договірної ціни (складеної в поточних цінах на 12 вересня 2022 року) на будівництво: Газифікація об'єкту: *«Інформація, доступ до якої обмежено»* за адресою: *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, на загальну суму *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, у яку включено вартість встановлення вузла обліку газу ВОГ з лічильником G 650 у розмірі *«Інформація, доступ до якої обмежено»*. У цій договірній ціні АТ «Львівгаз» зазначило вартість лічильника газу роторний Delta S3F G650 DN 150, яка склала *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (111) *«Інформація, доступ до якої обмежено»* відповідно до платіжної інструкції від *«Інформація, доступ до якої обмежено»* оплатило АТ «Львівгаз» аванс за послугу з приєднання до газорозподільної системи у розмірі *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (112) Окрім цього, *«Інформація, доступ до якої обмежено»* самостійно звернулося до постачальника газових лічильників, зокрема до *«Інформація, доступ до якої обмежено»* щодо вартості газового лічильника роторного типу Delta S3F G650 DN 150.
- (113) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*
- (114) АТ «Львівгаз» у договірну ціну (розрахунок) на приєднання виробничо-складського корпусу по виготовленню *«Інформація, доступ до якої обмежено»* до газорозподільних систем включило вартість газового лічильника роторного типу Delta S3F G650 DN 150 на *«Інформація, доступ до якої обмежено»* дорожче, ніж вартість такого лічильника, яка є у вільному продажі (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*) (вартість лічильника встановлена АТ «Львівгаз») - *«Інформація, доступ до якої обмежено»* (вартість лічильника *«Інформація, доступ до якої обмежено»*).
- (115) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*
- (116) У зв'язку із тим, що на лист *«Інформація, доступ до якої обмежено»* від 23.11.2022 № 2376 АТ «Львівгаз» відповіді не надало, Замовник листом від 05.12.2022 № 2470 повторно звернувся до Оператора ГРМ.

- (117) АТ «Львівгаз» листом від 08.12.2022 № 724 повідомило *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, що Оператором ГРМ замовлено обладнання ВОГ та комплектуючі, частини яких є імпорتنі, на поставку імпортних комплектуючих АТ «Львівгаз» очікує від західних партнерів. Також, АТ «Львівгаз» звертає увагу, що послуга з нестандартного приєднання має бути завершена протягом 360 днів та вважає, що порушення термінів виконання робіт зі сторони АТ «Львівгаз» немає.
- (118) Листом від 21.12.2022 № 2652 *«Інформація, доступ до якої обмежено»* повідомило АТ «Львівгаз», що у зв'язку із тим, що Оператор ГРМ не погодився на запропоновані зміни до Додаткової угоди від 27.09.2022 до Договору на приєднання щодо термінів завершення робіт з приєднання до газорозподільних систем, *«Інформація, доступ до якої обмежено»* розпочало пошук іншого Виконавця робіт, який завершить роботу по частині ГПЗ проекту у терміни, що дозволять своєчасно розпочати пуско-налагоджувальні роботи на збудованому об'єкті.
- (119) Окрім цього, *«Інформація, доступ до якої обмежено»* просило АТ «Львівгаз» скласти та направити акт фактично виконаних робіт відповідно до Додаткової угоди від 27.09.2022 та повернути не використану суму авансу, оскільки, *«Інформація, доступ до якої обмежено»* має намір самостійно придбати вузол обліку газу і замовити виконання всіх будівельно-монтажних робіт зовнішнього газопостачання в тому числі встановлення вузла обліку газу у ліцензованого суб'єкта господарювання, який зможе виконати вказані роботи у якомога найкоротший строк.
- (120) З огляду на зазначене, *«Інформація, доступ до якої обмежено»* надало до Відділення копію акту прийняття закінченого будівництвом об'єкту системи газопостачання, зокрема: на *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, у якому зазначено, що ліцензований суб'єкт господарювання *«Інформація, доступ до якої обмежено»* у період з лютого 2023 року по квітень 2023 року виконало монтаж газопроводу та шафового пункту обліку газу ВОГ-Ш-Ф-1Л-150-ЕК 150 № 1994 відповідно до проекту, який був розроблений АТ «Львівгаз».
- (121) Відповідно до норм Закону про ринок природного газу, Кодексу ГРМ Замовник має повне право, на власний розсуд, обирати виконавця будівельно-монтажних робіт з приєднання до газорозподільних систем, а також робіт з організації і облаштування вузла обліку газу.
- (122) Після виконання будівельно-монтажних робіт з газопостачання та встановлення вузла обліку газу, *«Інформація, доступ до якої обмежено»* листом від 02.03.2023 звернулася до АТ «Львівгаз» щодо приймання комерційного вузла обліку газу типу ВОГ-Ш-Ф-1Л-150-ЕЛ150, який встановлений відповідно до погодженого АТ «Львівгаз» проекту № 19-669-2022-ГПЗ *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (123) Окрім цього, *«Інформація, доступ до якої обмежено»* зазначило, що газовий лічильник типу Delta G 650S3F Ду 150, зав. № 3404325797, 2022 р.в., свідоцтво держпівірки № 998 П-10/22 від 27.12.22р. пройшов вхідний контроль в лабораторії з повірки промислових лічильників газу АТ «Львівгаз».
- (124) Проте, АТ «Львівгаз» вказаний лічильник обліку газу не прийняло в експлуатацію, у зв'язку із відсутністю виконавчо-технічної документації на монтажні роботи, про що 05.04.2023 складено відповідний акт за участю представників *«Інформація, доступ до якої обмежено»* та АТ «Львівгаз».

(125) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*

(126) Також, АТ «Львівгаз» листом від 26.06.2023 № 79001-Сл-13037-0623 повідомило Відділення, що:

- немає нормативно-правового акту, який би зобов'язував Товариство внести зміни до Договору. Внесення змін до договору суперечило б меті діяльності підприємства – отримання прибутку;
- немає нормативно-правового акту, який би зобов'язував АТ «Львівгаз» прийняти в експлуатацію КВОГ, який замовник встановив самостійно та налагодив його роботу.

(127) Разом з тим, відповідно до пункту 16 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ у разі необхідності обґрунтованого внесення змін до технічних умов приєднання, проекту зовнішнього газопостачання та проекту внутрішнього газопостачання (якщо проєкт передбачає приєднання третіх осіб) та/або умов договору на приєднання ці зміни мають бути письмово погоджені між замовником та Оператором ГРМ.

(128) Порядок введення в експлуатацію комерційного вузла обліку визначений главою 4 розділу X Кодексу ГРМ. При цьому, згідно з положеннями пункту 6 глави 4 розділу X Кодексу ГРМ передбачено, що Акт приймання комерційного вузла обліку в експлуатацію (акт про розпломбування, якщо він оформлюється окремо) підписується представниками Оператора ГРМ і споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) та їх уповноваженими особами, які також брали участь в обстеженні вузла обліку та його опломбуванні (за їх наявності).

(129) Отже, відповідно до вимог Кодексу ГРМ Оператор ГРМ зобов'язаний погодити зміни у договір на приєднання у разі необхідності обґрунтованого внесення змін.

(130) Замовник - *«Інформація, доступ до якої обмежено»* у вище наведених листах, адресованих АТ «Львівгаз» (Оператору ГРМ) неодноразово обґрунтовувало внесення змін у Додаткову угоду до Договору на приєднання, зокрема в частині зменшення строків виконання робіт, а не 360 днів, оскільки необхідно найкоротші строки ввести в дію виробничо-складський корпус по виготовленню санітарно-гігієнічних видів паперу із привізних напівфабрикатів на *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.

(131) Окрім цього, листом від 12.07.2023 № 1616 *«Інформація, доступ до якої обмежено»* надало до Відділення копію листа НКРЕКП від 23.06.2023 № 6558/16.4.2/7 – 23, у якому зазначено, що Замовник має право ініціювати внесення змін до укладеного договору приєднання, для обрання іншого підприємства та/або організації (крім Оператора ГРМ) для організації і облаштування комерційного вузла обліку газу.

(132) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*

(133) Варто зазначити, що наявність у суб'єкта господарювання монопольного (домінуючого) становища на ринку приєднання до газорозподільних систем не є протиправним, однак такий суб'єкт господарювання має усвідомлювати можливість певного обмеження своєї діяльності з точки зору дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема щодо внесення змін до договору на приєднання, оскільки Замовник приєднання має повне право обирати виконавця монтажних робіт з газопостачання та виконавця робіт із встановлення вузла обліку газу.

- (134) Наведене вище свідчить, що затверджена АТ «Львівгаз» форма Опитувального листа до заяви на приєднання у період її подання *«Інформація, доступ до якої обмежено»* (березень – червень 2022 року) не відповідала вимогам пункту першого глави 2 розділу V Кодексу ГРМ, що призвело до ущемлення інтересів Замовника, який був обмежений у праві на власний розсуд обирати виконавця робіт із встановлення вузла обліку газу серед суб'єктів господарювання, які мають право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства.
- (135) Отже, АТ «Львівгаз» при приєднанні до газорозподільної системи *«Інформація, доступ до якої обмежено»* порушило строк надсилання уточненого запиту, який встановлений нормами Кодексу ГРМ, необґрунтовано вимагало інформацію стосовно паспортів проєктованого та існуючого газоспоживаючого обладнання, обмежувало право вибору виконавця робіт із встановлення лічильника обліку газу та створювало перешкоди щодо приймання вузла обліку газу, що призвело до затягування в часі процесу газифікації об'єкту Заявника.
- (136) Наведені дії АТ «Львівгаз» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку приєднання до газорозподільної системи, адже у такому випадку споживачі послуги з приєднання до газорозподільної системи в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства мали б можливість обирати між кількома виконавцями таких послуг, а у разі ущемлення їх інтересів, обрали б іншого виконавця цих послуг.
- (137) У випадку ж відсутності конкуренції на відповідному ринку і, як наслідок, відсутності у споживачів альтернативи щодо отримання таких послуг, інакше ніж у АТ «Львівгаз», вищенаведені дії призвели до настання негативних наслідків для споживачів, зокрема, до затягування в часі процесу приєднання до газорозподільної системи та до обмеження права вибору суб'єкта господарювання з проведення технічного нагляду за будівництвом мереж внутрішнього газопостачання.
- (138) В ході розгляду цієї справи, АТ «Львівгаз» листом від 21.02.2024 № ЛГ-527/109/1-24 (вх. № 63-01/464 від 23.02.2024) повідомило про наступне:
- АТ «Львівгаз» підписало із *«Інформація, доступ до якої обмежено»* додаткову угоду від 31.08.2023 № 4/03S790-24466-22 до Договору на приєднання до газорозподільної системи (для приєднання, що не є стандартним);
 - АТ «Львівгаз» прийняло умови додаткової угоди в частині зміни вартості та порядку виконання будівельно-монтажних робіт зовнішнього газопостачання, які *«Інформація, доступ до якої обмежено»* виклало у листі від 06.10.2023 № 2264;
 - згідно з актом приймання в експлуатацію об'єктів систем газопостачання від 31.01.2024, АТ «Львівгаз» 31.01.2024 прийняло в експлуатацію об'єкт відповідно до умов Договору на приєднання до газорозподільної системи (для приєднання, що не є стандартним) від 24.06.2022 та додаткових угод до цього договору;
 - АТ «Львівгаз» повернуло *«Інформація, доступ до якої обмежено»* за не надані АТ «Львівгаз» послуги з приєднання до газорозподільної системи (платіжна інструкція АТ «Львівгаз» *«Інформація, доступ до якої обмежено»*).

7. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (139) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче)

становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (140) Частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (141) Згідно з пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є зловживання монопольним (домінуючим) становищем.
- (142) Отже, дії акціонерного товариства «Оператор газорозподільної системи «Львівгаз», які полягали у період з 01.01.2022 по 31.08.2023 у порушенні строку надсилання уточненого запиту, встановленого положенням Кодексу ГРМ, встановлення необґрунтованих вимог щодо надання інформації стосовно паспортів проєктованого та існуючого газоспоживаючого обладнання, обмеження права вибору виконавця робіт із встановлення лічильника обліку газу, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи в межах території, де знаходилася газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Львівгаз», що призвело до ущемлення інтересів споживача, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

8. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (143) АТ «Львівгаз» на подання від 15.03.2024 № 63-03/54п з попередніми висновками у справі № 63/5-02-55-2023 заперечень або спростувань не надало.

9. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

- (144) Таким чином, доказами, зібраними у справі № 63/5-02-55-2023 доведено, що АТ «Львівгаз» займаючи з 01.01.2022 по 31.08.2023 монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи в територіальних (географічних) межах міста Львів та Львівської області, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства із часткою 100%, своїми діями, які полягали у період з 01.01.2022 по 31.08.2023 у порушенні строку надсилання уточненого запиту, встановленого положенням Кодексу ГРМ, встановлення необґрунтованих вимог щодо надання інформації стосовно паспортів проєктованого та існуючого газоспоживаючого обладнання, обмеження права вибору виконавця робіт із встановлення лічильника обліку газу, вчинило порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

10. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- (145) Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства, яке передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону, на

суб'єкта господарювання накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

- (146) При визначенні розміру штрафу пропонуємо врахувати, що порушення припинено.
- (147) Відповідно до копії форми №2-м «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» дохід АТ «Львівгаз» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2023 рік становив *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», абзацом 3 пункту 2 Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами і доповненнями) та пункту 4 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-рп, із змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що акціонерне товариство «Оператор газорозподільної системи «Львівгаз» (ідентифікаційний код юридичної особи – *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, юридична адреса: *«Інформація, доступ до якої обмежено»*) у період з 01.01.2022 по 31.08.2023 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи в територіальних (географічних) межах міста Львів та Львівської області, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства, як таке, що не мало на цьому ринку жодного конкурента із часткою 100 відсотків.
2. Визнати, що дії акціонерного товариства «Оператор газорозподільної системи «Львівгаз», які полягали у період з 01.01.2022 по 31.08.2023 у порушенні строку надсилання уточненого запиту, встановленого положенням Кодексу ГРМ, встановлення необґрунтованих вимог щодо надання інформації стосовно паспортів проєктованого та існуючого газоспоживаючого обладнання, обмеження права вибору виконавця робіт із встановлення лічильника обліку газу, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи в межах території, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Львівгаз», що призвело до ущемлення

інтересів споживача, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За вчинене порушення, зазначене у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на акціонерне товариство «Оператор газорозподільної системи «Львівгаз» штраф у розмірі 34 000, 00 (тридцять чотири тисячі) гривень.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф підлягає оплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до частини тринадцятої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції», протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Згідно з частиною першою статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Голова Колегії,
Голова Відділення

Андрій КАШНІКОВИЧ